

УДК 378.014.67:159.923.2-057.875

THE ROLE OF STUDENT SELF-GOVERNMENT IN THE SELF-FULFILLMENT OF STUDENTS OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Bialyk O.V. / Бялик О.В.

d.ped.s., prof. / д.пед.н., проф.

ORCID: 0000-0001-8200-6358

*Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, 2 Sadova st., 20300**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,**Умань, Садова, 2, 20300*

Анотація. В статті проаналізовано роль студентського самоврядування у самореалізації студентів закладу вищої освіти, що полягає в розкритті всіх аспектів життєдіяльності особистості, наданні можливостей розвивати здібності, здійснювати життєві плани, розкривати потреби, підвищує ініціативність, активність, самостійність у забезпеченні дозвілєвої діяльності, створює умови для розвитку та самореалізації особистості. Проаналізовано напрями організаційної роботи студентського самоврядування: науково-дослідний, культурно-масовий, спортивно-оздоровчий, інформаційний та ін.

Ключові слова: заклад вищої освіти, самореалізація студентів, студентське самоврядування.

Вступ.

Зміни, що відбуваються в соціально-економічному, політичному житті суспільства, вимагають від особистості активності, здатності до самопізнання, самовираження, самоствердження, уміння оптимально реалізувати особистісний потенціал у різних сферах діяльності для підвищення якості життя, позитивних змін у суспільстві та навколишньому світі. А важливою умовою формування конкурентоспроможної особистості, здатної до життя в мобільному середовищі є її самореалізація.

Основний текст.

Ефективним шляхом самореалізації студентів ЗВО є активізація діяльності органів студентського самоврядування ЗВО, який як орган забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються в ЗВО, участь в управлінні закладом, сприяє удосконаленню навчальної, наукової діяльності, організовує студентські гуртки, товариства, об'єднання, клуби за інтересами, створює відповідні умови для проживання і відпочинку студентів [2].

Науковці переконують, що студентське самоврядування – потужний чинник демократизації сучасної вищої школи, що сприяє вихованню в студентів лідерських якостей, формуванню громадянської свідомості, активної життєвої позиції [1, с. 401]; форма організації студентського життя, колективу, яка забезпечує розвиток самостійності студентів у прийнятті та реалізації рішень для досягнення суспільно й особистісно значущих цілей, сприяє задоволенню молодіжних потреб, реалізації студентських інтересів, є середовищем спілкування і взаємодії молоді [3].

На наше переконання, студентське самоврядування – самостійний громадський орган, який співпрацює з усіма відділами закладу вищої освіти, сприяє захисту прав та інтересів студентської молоді.

Головна мета діяльності органів студентського самоврядування полягає передусім у створенні умов для самореалізації молоді в інтересах особистості, суспільства і держави.

Загалом, студентське самоврядування відіграє важливу роль у житті особистості, розкриває всі аспекти її життєдіяльності, надає можливість їй розвивати здібності, здійснювати життєві плани, розкривати потреби, підвищує ініціативність, активність, самостійність у забезпеченні дозвілленої діяльності та створює умови для розвитку та самореалізації особистості.

Визначаючи роль студентського самоврядування в самореалізації особистості, варто схарактеризувати його особливості, як-от: автономність (передбачає відносну незалежність у визначенні цілей і завдань діяльності колективу, розробці провідних напрямів, роботі самостійність у виборі мотивації діяльності, засобів досягнення, форми реалізації); ієрархічність (підпорядкованість діяльності органів студентського самоврядування, створення на кожному ієрархічному рівні (група – курс – факультет – ЗВО) відповідних органів студентського самоврядування; громадських студентських формувань, установлення між ними взаємозв'язків, розподіл повноважень, відповідальності тощо); зв'язок із зовнішнім соціальним середовищем (налагодження соціального партнерства з громадськими організаціями, державними установами, органами місцевого самоврядування тощо); самодіяльність (творча активність у здійсненні управлінських функцій, наявність певних повноважень); цілеспрямованість (здатність ставити цілі власної діяльності, узгоджувати їх із ключовими цілями закладу освіти, державної молодіжної політики) [4, с. 19].

Окреслені особливості найбільш повно відображають значення органів студентського самоврядування в самореалізації особистості.

Студентське самоврядування є вагомою частиною студентського життя, діяльність якого здійснюється через низку функцій, визначених Положенням про студентське самоврядування, як-от: захист і представництво прав та інтересів осіб, які навчаються; сприяння громадській, соціальній та професійній самореалізації осіб, які навчаються, залучення осіб, які навчаються, до творчої та науково-дослідної роботи; співробітництво та обмін досвідом роботи зі студентами інших ЗВО і молодіжними організаціями, зокрема із зарубіжними і міжнародними; проведення організаційних, наукових, культурно-масових, спортивних, оздоровчих та інших заходів; прийняття актів, що регламентують організацію та діяльність студентського самоврядування у ЗВО; надання пропозицій щодо підвищення якості освіти з урахуванням наукових та професійних інтересів осіб, які навчаються; діяльність, спрямована на підвищення свідомості студентів, їхньої вимогливості до рівня своїх знань, виховання патріотизму; укріплення зв'язків між закладами вищої освіти, міжрегіональних, загальнодержавних та міжнародних контактів; інформування студентів про рішення адміністрації, що стосуються студентів; забезпечення

інформаційної, правової, психологічної допомоги студентам (спільно з відповідними службами) [2].

Перераховані вище функції забезпечують здійснення різноманітних заходів, спрямованих на формування особистості студентів, розкриття та реалізацію їхніх потреб, цілей, інтересів, уподобань.

Отже, діяльність органів студентського самоврядування спрямована на вдосконалення освітнього процесу, поліпшення навчання, виховання духовності й культури студентів, зростання в студентській молоді соціальної активності та відповідальності за доручену справу.

Організаційна робота студентського самоврядування здійснюється за такими напрямками: науково-дослідний (виявлення обдарованих студентів, ефективна організація наукової діяльності студентів; координація діяльності студентського наукового товариства організація та проведення конференцій, круглих столів), культурно-масовий (організація і проведення культурно-масових заходів; збереження, розповсюдження і використання культурних цінностей, культурної спадщини та культурних благ; підтримка діяльності студентських творчих колективів), спортивно-оздоровчий (організація роботи спортивних секцій, гуртків; участь в організації змагань і товариських зустрічей з різних видів спорту) та інформаційний (забезпечення організації та функціонування інформаційного простору в ЗВО; висвітлення найбільш значущих заходів у житті студентського співтовариства).

Саме такі напрями діяльності студентського самоврядування забезпечують розвиток громадянської позиції, самостійності, відповідальності та творчої ініціативи.

Реалізація перерахованих вище напрямів діяльності студентського самоврядування сприятиме вихованню духовної, моральної, трудової, громадянської культури студентів закладів вищої освіти.

Безперечно, актив студентського самоврядування ЗВО – це цілеспрямований орган, об'єднання лідерів молодіжного колективу, який гуртує навколо себе творчих, неординарних особистостей, прагне вирішувати різноманітні проблеми молоді, допомагає особистості виявляти інтереси, здібності, створює умови для досягнення особистого успіху, реалізації творчого потенціалу.

Особливого значення організація студентського самоврядування набуває саме в дозвілєвій діяльності, адже участь у таких заходах формує в особистості ініціативність, відповідальність і самостійність, розвиває лідерські та управлінські якості, позитивне ставлення до самого себе як активного та відповідального суб'єкта, розширює можливості участі у заходах.

Проводячи культурно-масові заходи, члени студентського самоврядування повинні ставити за мету не лише сформувані інтерес до споживання, а й розвивати самостійну творчу діяльність та спілкування. Спілкування сьогодні є актуальною та важливою потребою, яку, на нашу думку, задовольняє самоврядування. Під час організації та проведення різноманітних заходів особистість матиме можливість висловлювати власні думки, міркування, порівнювати власні інтереси з бажаннями інших, установлювати взаємини з

членами колективу. Після закінчення заходу оргкомітет, підбиваючи підсумки його проведення, аналізуватиме участь кожного студента, об'єктивно оцінюючи його роботу. Успішна участь у дозвіллевій діяльності дає можливість учаснику отримати додатковий стимул удосконалення творчих здібностей особистості, а позитивна оцінка стимулює студентів на подальшу самореалізацію в цьому виді діяльності.

Організуючи культурно-масові заходи, студентське самоврядування призначатиме оргкомітет, який, у свою чергу, розподілятиме між студентами завдання, як-от: виготовлення афіш, розробка сценарію, підготовка творчих завдань; організація репетицій; оформлення актової зали; організація та проведення заходу; робота «інформаційної групи», підбиття підсумків, нагородження активних учасників. Виконання цих завдань формують у молоді самостійність, ініціативність, відповідальність, активність, орієнтацію на досягнення успіху, прагнення до задоволення власних потреб, інтересів, уподобань студентів.

Студентське самоврядування є ініціатором залучення молоді до активної участі в проведенні благодійних акцій, творчих вечорів. Так, проведення акції «Ярмарок ідей» надало можливість кожному члену студентського самоврядування подати цікаві пропозиції, щодо змісту, форм та методів удосконалення дозвіллевої діяльності, спрямованої на самореалізацію студентської молоді.

Розвиток індивідуальних здібностей особистості, забезпечення умов її самореалізації є пріоритетним напрямом виховної роботи. Для визначення обдарувань, здібностей, нахилів і досягнень кожної особистості студентське самоврядування організовує низку заходів: «Наші таланти», виступи-презентації студентів-першокурсників, фестиваль «Світ моїх захоплень». У процесі дозвіллевої діяльності студентське самоврядування є організатором виявлення та реалізації творчих здібностей особистості.

Отже, активізація роботи органів студентського самоврядування в дозвіллевій діяльності з метою підвищення рівня самореалізації особистості забезпечувалася розв'язанням таких завдань: визначення напрямів дозвіллевої діяльності з урахуванням потреб, інтересів студентів; реалізація сутнісних сил студентів, їхніх потреб, здібностей та інтересів у різних сферах і формах дозвіллевої діяльності; розвиток творчої ініціативи студентів, їхньої відповідальності і громадянської позиції, самостійності і соціальної активності; підвищення рівня свідомості студентів та їх вимогливості до власних знань, умінь і здібностей; упровадження сучасних, інноваційних форм дозвіллевої діяльності та залучення якомога більшої кількості студентів до різних видів дозвілля.

Активізують діяльність органів студентського самоврядування заходи інноваційного змісту, зокрема інтерактивне спілкування на студентських конференціях, де обговорюють проблеми організації студентського дозвілля, творчі ідеї, розробляють оновлений зміст дозвіллевої діяльності з урахуванням швидкого розвитку інформаційного суспільства, комп'ютерних технологій тощо.

Висновки.

Студентське самоврядування як осередок демократичних засад в закладах вищої освіти забезпечує практичне втілення ідеї «свободи вибору» для всіх його учасників, що дає можливість обрати ту форму дозвілля, яка максимально задовольняє актуальні особистісні потреби.

Література:

1. Кращенко Ю. П. Студентське самоврядування в освітньо-виховному середовищі вищої школи України та зарубіжжя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedagogika.at.ua/publ/1-1-0-80>
2. Про вищу освіту: Закон України № 2443-VIII від 22.05.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 33, ст. 250. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи / уклад.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш та ін.; відп. ред. М. Ф. Степко. Київ: Освіта України, 2005. 49 с.
4. Шеїна Л. О. Студентське самоврядування як засіб соціалізації молоді: автореф. дис. канд. пед. наук: 13. 00.05. Луганськ, 2010. 22 с.

References:

1. Krashchenko Yu. P. Studentske samovriaduvannia v osvitno-vykhovnomu seredovyshchi vyshchoi shkoly Ukrainy ta zarubizhzhia. URL: <http://pedagogika.at.ua/publ/1-1-0-80> [in Ukrainian].
2. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy (2018) № 2443-VIII vid 22.05.2018. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). № 33, st. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
3. Studentske samovriaduvannia yak nevidiemna skladova demokratyzatsii vyshchoi shkoly (2005) / uklad.: M. F. Stepko, Ya. Ya. Boliubash ta in.; vidp. red. M. F. Stepko. Kyiv: Osvita Ukrainy. 49 s. [in Ukrainian].
4. Sheina L. O. (2010) Studentske samovriaduvannia yak zasib sotsializatsii molodi: avtoref. dys. kand. ped. nauk: 13. 00.05. Luhansk. 22 s. [in Ukrainian].

Abstract. *The article analyzes the role of student self-government in the self-realization of students of a higher education institution, which consists in revealing all aspects of an individual's life, providing opportunities to develop abilities, implement life plans, reveal needs, increases initiative, activity, independence in providing leisure activities, creates conditions for development and self-realization of the individual. The areas of organizational work of student self-government were analyzed: research, cultural and mass, sports and recreation, informational, etc.*

Key words: *institution of higher education, self-realization of students, student self-government.*

Стаття відправлена: 03.10.2022 р.

© Бялик О.В.